

## Sèrie “Educació mediàtica per a una ciutadania crítica”

### Temporada 03. Periodisme i educació mediàtica

#### 1.- Títol i Autoria

Unitat Temàtica núm. 6

Periodismes emergents

Carlos López Olano, Universitat de València

#### 2.- Duració del vídeo

06'35", 6 minuts i 35 segons

#### 3.- Contingut del vídeo

El periodisme ha canviat, ho continua fent dia a dia, en els últims anys. L'arribada d'internet i les xarxes socials van iniciar un camí de crisi, on les televisions, ràdios i premsa han hagut d'adaptar-se per a sobreviure. En este panorama canviant i difícil, sorgix l'anomenat periodisme ciutadà, una manera d'informar-se basada en la comunicació entre iguals, que sembla ser menys manipulada i més lliure. Però compte, eixa és només l'aparença inicial. Dins del fenomen dels *influencers*, existixen perills com el de l'expansió de la ultradreta, que troba en eixes noves xarxes el caldo de cultiu perfecte per a la difusió de les seues idees xenòfobes, racistes o anti diversitat sexual. El fenomen del pòdcast, també mereix destacar-se com a gènere d'èxit entre les generacions més joves.

#### 4.- Objectius de la Unitat Temàtica

- Conèixer els motius i el procés de la crisi dels mitjans.
- Entendre com canvia la comunicació periodística en l'era de l'atomització de les audiències, de les plataformes i de internet 2.0.
- Tindre una consciència crítica dels perills dels mitjans emergents.

#### 5.- Activitats d'aula

- Lectura i comparació de diversos mitjans de premsa escrita i digitals. Es pot, per exemple, plantejar l'exercici de buscar una notícia que siga interessant per a l'alumnat en periòdics de diferent abast.
- Visionat i comparació d'informacions oferides en xarxes com Tiktok o Telegram, per exemple de *influencers* d'extrema dreta europea, com Matteo Salvini, o Jordan Bardella, o el més proper Alvis Pérez.
- Escolta activa de diversos exemples de pòdcasts: conversacionals, de ficció o documentals.

#### 6.- Recursos addicionals

–Eines per a periodistes. Laboratorio de Periodismo. Fundación Luca de Tena. <https://shre.ink/qfXz> (12/12/2025)

–24 recursos per a seguir les tendències i la innovació en periodisme. Jose A. García Avilés. Universidad Miguel Hernández de Elche. <https://mip.umh.es/blog/2023/10/10/24-recursos-para-seguir-las-tendencias-y-la-innovacion-en-periodismo/> (12/12/2025)

–Projectes de recerca sobre periodismes emergents i innovació en comunicació. Gabinete de Comunicación y Educación. Universitat Autònoma de Barcelona. <https://www.gabinetecomunicacionyeducacion.com/es/proyectos>

## 7.- Referències seleccionades

Aguaded, Ignacio y Romero-Rodríguez, Luis Miguel (2015). Mediamorfosis y desinformación en la infoesfera: alfabetización mediática, digital e informacional ante los cambios de hábitos de consumo informativo. *Education in the Knowledge Society (EKS)*, 16(1), 44-57. <http://dx.doi.org/10.14201/eks20151614457>

Izuzquiza, Francisco (2019). *El Gran Cuaderno de Pódcasting: Cómo crear, difundir y monetizar tu pódcast*. Madrid: Kailas Editorial.

López-Olano, Carlos (2018). *RTVV: Paradigma de la triple crisis de las radiotelevisiónes públicas*. Valencia: Tirant Lo Blanch.

López-Olano, C. y Sánchez-Castillo, S. (2024). Memoria democrática y ultraderecha: estudio de los mensajes en Instagram de candidatos y partidos en Italia y España. *Revista Latina de Comunicación Social*, n.º 82 (abril):1-16. <https://doi.org/10.4185/rlcs-2024-2267>.

Sanchez, S., López Olano, C. y Peris, A. (2023). Política, sanidad y desinformación: argumentos en Instagram de líderes de la ultraderecha europea sobre las vacunas contra el COVID-19. *Revista Latina de Comunicación Social*, 81, 210–229. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2023-1870>

López-Olano, Carlos; Sánchez-Castillo, Sebastián y Dimant, Mauricio (2022). La responsabilidad de la investigación social como alerta sobre la desinformación en la memoria democrática. *Revista Mediterránea de Comunicación / Mediterranean Journal of Communication*, 13(2), 95-98. <https://www.doi.org/10.14198/MEDCOM.22654>

Marzal-Felici, Javier; López-Olano, Carlos & Soler-Campillo, Maria (2021). Introducción. La participación de la sociedad civil en el servicio público: entre la acción política y la investigación teórica. In J. Marzal-Felici, C. López-Olano & M. Soler-Campillo (Eds.), *Participación ciudadana y medios de comunicación públicos 1. Conceptos y teorías* (pp. 25-46). Tirant Lo Blanch. Disponible en: <http://bitly.ws/AEyy>

Pedrero-Esteban, Luis Miguel; Martínez-Otón Laura; Castillo-Lozano, Eduardo y Martín-Nieto Rebeca (2023). Cómo suenan los pódcast en España: radiografía de la producción original en las plataformas de audio digital en 2022. *Fundación Antonio de Nebrija*. Disponible en: <https://links.uv.es/g108ljY>

## 8.- Fitxa tècnica del vídeo

**Direcció de projecte:** Javier Marzal Felici; Marta Martín Núñez; Teresa Sorolla Romero

**Producció:** Roberto Arnau Roselló y Antonio Loriguillo López

**Guió i realització:** Carlos López Olano

**Presentadors:** Lara Piñana y Vicent Moya

**Equips audiovisuals i plató:** Laboratori de Ciències de la Comunicació UJI

**Direcció de fotografia:** Juan Plasencia García

**Edició i postproducció:** Claudia Ferrando Paulo

**Ajudant de postproducció:** Rubén Nieto González

**Supervisió de muntatge:** Jordi Montañana

**Direcció d'art:** Daniel Zomeño

**Grafisme i efectes de postproducció:** Adam Brenes, Micrea Film Projects S.L.

**Revisió lingüística:** Grup d'Investigació I.T.A.C.A.-UJI

**Imatges:** Artgrid, À Punt Mèdia

**Música:** Artlist

**Amb la col·laboració de:** Universitat de València, Universitat Jaume I, À Punt Mèdia, CEFIRE de Castelló de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana

**Una producció del:** Laboratorio de Ciencias de la Comunicación, UJI

**Amb el suport de:** Càtedra Interuniversitaria de Anàlisi y Prospectiva Audiovisual en la Universitat Jaume I del Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana, Càtedra RTVE-UJI "Cultura Audiovisual i Alfabetització Mediàtica" i Projecte de Recerca "Alfabetització mediàtica als mitjans de comunicació públics" (AMI-EDUCOM) PID2022-1288NB-I00, finançat pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats i l'Agència Estatal de Recerca.

